

บทสรุป

วิทยานิพนธ์นี้ได้พยายามที่วิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงว่าทำไมการแสดงปฏิริยาตอบโต้อำนาจรัฐของคนกลุ่มต่าง ๆ ในภาคเหนือ จึงมีระดับความรุนแรงที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการแสดงปฏิริยาต่อต้านรัฐบาลสยามที่รุนแรงมากที่สุดคือ "กบฏเงี้ยวเมืองแพร่" ในปี พ.ศ. 2445 ซึ่งเป็นการแสดงปฏิริยาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการขยายอำนาจการเมืองการปกครองของรัฐบาลสยาม

การขยายอำนาจการเมืองการปกครองของรัฐบาลสยามดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งได้ก่อผลกระทบกระเทือนต่อคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมภาคเหนือโดยทั่วไป การต่อต้านการขยายอำนาจการเมืองการปกครองของรัฐบาลสยามจึงเกิดปรากฏขึ้นอยู่ในกลุ่มคนต่าง ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งการต่อต้านรัฐบาลสยามของพวกเงี้ยวหรือชาวไทยใหญ่จึงไม่ใช่เป็นปรากฏการณ์เดียวที่เกิดขึ้น และมีสาเหตุเกิดจากการกระทำของกลุ่มชาวไทยใหญ่แต่กลุ่มเดียว

แต่อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มต่าง ๆ ในภาคเหนือในระดับความรุนแรงที่แตกต่างกันออกไป โดยพวกเจ้านายหรือกลุ่มผู้ปกครองในท้องถิ่นเดิม ถึงแม้ว่าจะถึงรื้อถอนอำนาจทางการเมืองและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แต่ก็ยังมีทางออกที่ชดเชยความสูญเสียดังกล่าว เช่น การขยายที่นาให้คนเช่า หรือบางส่วนถูกดึงเข้าสู่ระบบราชการ ส่วนราษฎรนั้นได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นโดยตรง เช่น ต้องถูกเกณฑ์แรงงานมากขึ้นกว่าเดิม จนนำไปสู่การต่อต้านอำนาจของรัฐบาลสยามอย่างรุนแรง เช่น กบฏพญาผาบ ปี พ.ศ. 2432 การจลาจลประท้วงการเกณฑ์แรงงานที่แม่จัน เชียงใหม่ พ.ศ. 2445 หรือการที่ชาวเมืองแพร่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือพวกไทยใหญ่ที่เข้าโจมตีเมืองแพร่ ในการจับกุมทำร้ายฆ่าฟันพวกข้าราชการของรัฐบาลสยามในเมืองแพร่ สำหรับคนในบังคับของอังกฤษซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไทยใหญ่ก็ได้รับผลกระทบกระเทือนจากการขยายอำนาจการเมืองการปกครองของรัฐบาลสยามและการสถาปนารัฐสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในภาคเหนือ เนื่องจากพวกเขาไม่สามารถจะค้าขายข้ามพรมแดนได้สะดวกเหมือนเดิม ต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ รัฐบาลสยามกำหนด เช่น ต้องมีหนังสือเดินทาง นอกจากนั้น การที่รัฐบาลสยามได้สถาปนา

รัฐสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในภาคเหนือ ทำให้รัฐบาลสยามมีการจำแนกคนในบังคับของอังกฤษให้ออกจากคนในบังคับของสยาม ทำให้คนในบังคับของอังกฤษซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกเงี้ยวหรือไทยใหญ่ ต้องถูกตัดสิทธิต่าง ๆ ที่เคยได้รับมาแต่เดิม เช่น ไม่มีสิทธิในการครอบครองที่ดิน

ด้วยเหตุดังกล่าวชาวไทยใหญ่หรือเงี้ยวจึงมีปฏิกิริยาตอบโต้อย่างรุนแรงขึ้นใน ปี พ.ศ. 2445 โดยมีราษฎรและเจ้านายภาคเหนือบางส่วนมีส่วนอยู่ด้วย การตอบโต้อำนาจรัฐในครั้งนี้เรียกกันโดยทั่วไปว่า "กบฏเงี้ยวเมืองแพร่"

ภายหลังจากการปราบปรามการตอบโต้อำนาจรัฐของคนกลุ่มต่าง ๆ ในภาคเหนือแล้ว รัฐบาลสยามก็ได้จัดการแก้ไขปมเหตุที่เป็นมูลเหตุทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบโต้อำนาจรัฐขึ้นมาโดยสถาปนาอุดมการณ์รัฐสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เพื่อให้คนในภาคเหนือยอมรับในการปกครองของรัฐบาลสยาม และส่งเสริมให้เกิดการผลิตเพื่อขายมากยิ่งขึ้นอันหมายถึงความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองที่เอื้อประโยชน์ให้แก่คนหลายกลุ่มในภาคเหนือ

การเกิด "กบฏเงี้ยว พ.ศ. 2445" ซึ่งเป็นปฏิกิริยาของคนกลุ่มต่าง ๆ ในภาคเหนือที่ต่อต้านอำนาจรัฐ ได้ทำให้เราเห็นถึงความแตกต่างไปจากปฏิกิริยาต่อต้านอำนาจรัฐที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากสภาพเศรษฐกิจและการเมืองของภาคเหนือก่อนการขยายอำนาจการเมืองการปกครองของรัฐบาลสยาม อันได้แก่การแสดงปฏิกิริยาต่อต้านรัฐบาลของชนกลุ่มน้อยคือพวกไทยใหญ่หรือเงี้ยว และสภาพเศรษฐกิจและการเมืองเดิมนี้เองได้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนบางกลุ่มแสดงปฏิกิริยาต่อต้านรัฐสยามแตกต่างกันออกไป ดังนั้นผลจากทำวิทยานิพนธ์ ทำให้ได้ข้อคิดว่า ถ้าเราต้องการจะทำความเข้าใจในปฏิกิริยาต่อต้านอำนาจรัฐสยามที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอื่น ๆ ในช่วงที่รัฐบาลสยามกำลังสร้างแบบใหม่ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสนใจในสภาพเศรษฐกิจการเมืองเดิมของภูมิภาคนั้น ๆ เป็นอันดับแรก เพราะสภาพเศรษฐกิจและการเมืองดั้งเดิมในภูมิภาคต่าง ๆ นี้เอง ที่จะทำให้การแสดงปฏิกิริยาต่อต้านอำนาจรัฐในแต่ละภูมิภาคจะมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง